

Datum
2014-09-25

Dnr
1059/14

Nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering

(SOU 2014:41)

Myndighetens för ungdoms- och civilsamhällesfrågors yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

9.2 Alla diskrimineringsgrunder ska omfattas av skyldigheten att bedriva aktiva åtgärder

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ställer sig positiv till utredningens förslag att samtliga diskrimineringsgrunder skall omfattas av bestämmelserna om aktiva åtgärder. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor bedömer att utredningens förslag kommer att ha betydelse för att minska risken för diskriminering och trakasserier överlag men särskilt gällande de diskrimineringsgrunder som inte omfattas av krav på aktiva åtgärder i nuvarande reglering.

När det gäller diskrimineringsgrunden ålder vill myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor framhålla vikten av att synliggöra risker för åldersdiskriminering av unga personer. Myndighetens erfarenhet är att bristande kunskap och analys gällande denna diskrimineringsgrund osynliggör problem som gäller unga i egenskap av just ålder.

Unga är en heterogen grupp. Inom ramen för våra uppdrag har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor de senaste åren tagit fram kunskapsunderlag som ger ökad kunskap om ungas levnadsvillkor på tema unga och jämställdhet, unga med funktionsnedsättning och unga hbt-personer. Myndigheten leder även arbetet i Temagruppen Unga i arbetslivet som har gedigen kunskap om ungas etableringsprocess, och hinder för densamma, på arbetsmarknaden.

Myndigheten kan konstatera att när det gäller likabehandling samt lika rättigheter och möjligheter i praktiken finns mycket kvar att göra gällande alla diskrimineringsgrunder. Frånvaro av likabehandling kan ta sig uttryck såväl genom trakasserier som genom diskriminerande normer och föreställningar. För

många får detta konsekvenser i vardagen men också på sikt, exempelvis i form av risk för försvårad arbetsmarknadsetablering till följd av skolavhopp och ohälsa. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ser i detta tydliga kopplingar till diskrimineringsgrunderna.

Diskrimineringsgrunden som rör könsidentitet och könsuttryck saknar i nuvarande reglering helt främjande och förebyggande åtgärder. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor vill särskilt påtala att det är positivt att utredningen föreslår att denna diskrimineringsgrund ska omfattas av aktiva åtgärder. I rapporten *Hon, hen, han – En analys av hälsosituationen för homosexuella och bisexuella ungdomar samt för unga transpersoner* analyseras unga hbt-personers hälsosituation. Diskriminering och diskriminerande normer är en av hälsans bestämningsfaktorer. Grupper som utsätts för diskriminering och diskriminerande normer är också mest utsatta för ohälsa. Rapporten visar på allvarlig risk för ohälsa hos unga homo- och bisexuella personer samt direkt alarmerande risk för ohälsa hos unga transpersoner.

Funktionsnedsättning har varit en av de diskrimineringsgrunder som omfattas av aktiva åtgärder inom utbildning men inte inom arbetslivet. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor analyserade i rapporten *Fokus 12 – Levnadsvillkor för unga med funktionshinder* levnadsvillkoren för unga med funktionsnedsättningar inom en rad områden. Det framgår tydligt av rapporten att mycket arbete återstår att göra för att unga med funktionsnedsättning ska få samma tillgång till utbildning och arbete som andra unga. Andelen som upplevt kränkningar och trakasserier i skolan är anmärkningsvärt hög och andelen som uppger att de blivit hotade i skolan likaså. Risken för ohälsa inom gruppen är stor och risken för arbetslöshet hög.

10.3 Medverkan och deltagande i det systematiska kvalitetsarbetet
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ställer sig positiva till utredningens förslag att barn och elever ska ges möjlighet att vara delaktiga i arbetet med aktiva åtgärder. Detta ligger väl i linje med den ungdomspolitiska propositionen som tydligt säger att alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år ska involvera unga.

12.3 Möjliga utvidgningar samt 12.4 Ska det systematiska arbetet med aktiva åtgärder utvidgas till att omfatta fler samhällsområden?
Utredningen har haft till uppdrag att ta ställning till om krav på aktiva åtgärder ska omfatta fler samhällsområden och i så fall vilka. Utredningen väljer att inte ge förslag på att utvidga bestämmelserna om aktiva åtgärder. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor menar emellertid att behovet av aktiva åtgärder på fler samhällsområden än de nuvarande är väl belagt och att det

systematiska arbetet med aktiva åtgärder bör utvidgas till att omfatta all offentlig verksamhet.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har i uppdrag att utarbeta en strategi för att integrera ungdomsperspektivet i relevanta myndigheters verksamheter samt att fortsatt stödja arbetet för att utveckla den lokala ungdomspolitiken. Myndigheten har även genom sitt uppdrag som hbt-strategisk myndighet att följa upp unga hbt-personers levnadsvillkor samt är en av de myndigheter som fått särskilt uppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering. Diskrimineringsombudsmannen har till utredningen framfört att det vore önskvärt med en reglering om aktiva åtgärder som omfattar all offentlig verksamhet. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor delar Diskrimineringsombudsmannens ståndpunkt. En reglering av aktiva åtgärder inom ramen för offentlig verksamhet skulle stärka möjligheterna att nå upp till målen för ungdomspolitiken, bidra till ett mer aktivt arbete för att förbättra levnadsvillkoren för unga hbt-personer, förbättra arbetet med jämställdhet samt i övrigt främja lika rättigheter och möjligheter inom offentlig verksamhet.

Krav på aktiva åtgärder saknas i flera vanliga former av utbildning. Med nuvarande reglering är det flera vanliga utbildningsformer som inte omfattas av kravet på aktiva åtgärder, exempelvis folkhögskolor, studieförbund, arbetsmarknadspolitiska utbildningar samt yrkeshögskolan. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är av uppfattningen att även dessa utbildningsformer bör omfattas av krav på att bedriva ett arbete med aktiva åtgärder.

I övrigt ställer sig Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor positiv till utredningens förslag.

I detta ärende har generaldirektör Alice Bah Kuhnke beslutat. Utredare Linnéa Björnstam har varit föredragande.

Alice Bah Kuhnke
generaldirektör

Linnéa Björnstam
handläggare